

Ofrene

Hovedspørsmål: Hvem ble rammet, på hvilke måter og hvordan går det med oss?

Spørsmålet om hvordan det går med oss, er basert på forståelsen av 22. juli som et nasjonalt traume, som dermed angår alle i Norge, uavhengig av om de var født 22. juli 2011 eller bodde i landet på det tidspunktet. Det er likevel åpenbart at terroren 22. juli 2011 rammet mennesker ulikt: Noen ble drept, noen ble skadet; 25 % av den norske befolkningen kjente noen som var direkte berørt.

Fordi gjerningsmannen ble dømt som tilregnelig, kan vi si at angrepet var rettet mot bestemte grupper, nemlig mennesker som jobbet i regjeringsapparatet og deltagere på Arbeiderpartiets ungdomsleir. Intensjonen med å angripe disse gruppene av ofre henger sammen med terroristens tro på konspirasjonsteorien om Eurabia, motstand mot innvandring og mot et flerkulturelt samfunn. Gjennom å angripe deltagere på AUFs sommerleir ønsket terroristen å ramme dem han mente var ansvarlige for innvandring og utvikling av et flerkulturelt samfunn indirekte, gjennom å drepe og skade barna til de politikerne han mente var ansvarlige.

Seks av de åtte drepte i regjeringskvartalet var tilknyttet regjeringsapparatet. Fordi bomben ble sprengt såpass sent på dagen, i fellesferien, var det færre på jobb enn vanlig. Likevel var nesten 500 personer i området, og dermed utsatt for fare, da bomben gikk av. Hvem som skulle inkluderes blant de ofrene med rett til voldsoffererstatning etter angrepet i regjeringskvartalet, var ikke selvsagt (lenke til rettsprosessene – om erstatningssakene).

De to første som ble skutt på Utøya, var voksne, mens flertallet av de som ble drept der, var unge leirdeltagere. Breivik hadde regnet med at mange ville prøve å flykte ved å svømme fra øya, men at de ville drukne før de nådde land. Innsatsen fra de frivillige båtførerene som reddet flyktende ungdommer, satte en stopper for denne delen av terroristens plan.

I august 2011 ble Nasjonal støttegruppe etter 22. juli-hendelsene opprettet. Siden da har gruppa arbeidet for å fremme interessene til de som ble rammet.

Mange av ofrene (overlevende, foreldre til overlevende og etterlatte) hadde det i 2018 dårligere enn støttegruppa hadde forventet. I oppsummeringen av sin egen spørreundersøkelse fra 2018 skriver støttegruppa i sin årsberetning:

Alt i alt viser spørreundersøkelsen at det står mye dårligere til enn støttegruppen hadde forventet. Bak hvert svar er det personlige historier som ikke kan vises på statistikk, men som er dystre lesning for dem som har gjennomgått alle svarene med kommentarer. Det er et en stor gruppe mennesker som ikke får den helsehjelpen de trenger, og som i det daglige påvirkes negativt av terrorangrepet

22. juli 2011. (Årsberetning 2018, Støttegruppa 22. juli, s. 4 <http://22juli.info/admin/Brukerdokumentasjon/2019/%C3%85rsberetning%202018.pdf>)

Konkret svarer halvparten at de er i jobb, mens 20 % av de etterlatte svarer at de er uføretrygdet, og 15 % at de er sykmeldt. Det er grunn til å tro at i alle fall en del av dem som ikke er i jobb, som påvirkes negativt i hverdagen (60 %) og som opplever at de ikke har fått tilstrekkelig helsehjelp (minst 20 %), heller ikke klarer å fortelle sine historier i vitneprosjektet (lenke til www.22julisenteret.no/min-historie-personlige-fortellinger-fra-og-om-22-juli/). Deres erfaringer får vi kanskje bare tilgang til som statistikk.